

Rapport SKR

Inledning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) bedriver ett arbete för att under november månad publicera en första Öppen jämförelse i förskola. Likt Öppna jämförelser i grundskola och gymnasieskola kommer rapporten om Öppna jämförelser i förskola att omfatta en analys av väsentliga nyckeltal inom verksamhetsformen.

Då SCB tidigare tar fram modellberäknade värden för grundskola och gymnasieskola så har SKR ett behov att på liknande sätt ta fram en modell för förskolan. Syftet är att ta fram ett socioekonomiskt index för varje förskola som sätts i relation till variabler som visar på förskolans strukturella förutsättningar. Statistiken kommer enbart att utgå från kommunala förskolor.

Ett tillägg jämfört med när rapporten senast togs fram är att det har tillkommit ett arbete att ta fram uppgifter över barn som är ej inskrivna i förskola och/eller pedagogisk omsorg. Syftet är att få fram mer uppgifter runt denna grupp då det idag inte finns någon statistik tillgänglig på kommunnivå som visar bakgrundsinformation i denna grupp.

Denna rapport beskriver det arbete som bedrivits för att ta fram dataunderlagen för de levererade tabellerna.

Dataunderlag

Underlag för beräkningarna utgörs av ett register som innehåller uppgifter om barn i förskolan hösten 2021. Registret innehåller bland annat uppgifter om förskoleenheten (verksamhet) och skolkommun. Även uppgifter om ej inskrivna barn beräknas och presenteras, både utifrån att de är ej inskrivna i förskola och/eller pedagogisk omsorg. Uppgiften över de ej inskrivna barnen hämtas från registret över totalbefolkningen och avser folkbokförda per den 31 december 2021. Registren har även kompletterats med ett antal variabler som beskriver den socioekonomiska bakgrunden för barnen.

De variabler som beskriver den socioekonomiska bakgrunden är

- Föräldrarnas utbildningsnivå
- Nyligen invandrad
- Okänd bakgrund

- Ekonomiskt bistånd
- Föräldrarnas inkomst

Registret har även kompletterats med uppgifter om resursbehovet vid förskoleenheterna. De variabler som beskriver resursbehovet är personaltäthet och förskollärartäthet samt andelen av heltidstjänsterna med förskollärarlegitimation.

Registret har avgränsats till kommunala förskoleenheter när det gäller Tabell 1. I övriga tabeller förutom Tabell 5 ingår båda huvudmännen för utifrån redovisningsform (förskola och/eller pedagogisk omsorg).

Definition av variabler

Föräldrarnas utbildningsnivå – utgörs av medelvärdet av varje barns biologiska föräldrars utbildningsnivå, faderns respektive moderns högsta utbildningsnivå. Om det finns uppgift om enbart en förälders utbildningsnivå blir det utbildningsnivån. Föräldrarnas utbildning tilldelas 0 poäng om utbildningsnivån är okänd, 1 poäng om förgymnasial utbildning är den högsta utbildningsnivån, 2 poäng om gymnasial utbildning är den högsta nivån och 3 poäng om föräldern har uppnått eftergymnasial utbildning.

Nyligen invandrad – som nyligen invandrad räknas ett barn vars föräldrar kommit till Sverige för första gången under de senaste fyra åren. Föräldrarna har inte bott i Sverige tidigare. Båda föräldrarna ska vara nyinvandrade, om endast en av föräldrarna är nyinvandrad, räknas inte barnet som nyinvandrat. Om endast en förälder finns folkbokförd i Sverige utgår man från när den föräldern blev folkbokförd i Sverige.

Ekonomiskt bistånd – om någon av föräldrarna hade ekonomiskt bistånd (minst 100 kr). Uppgiften avser år 2020 och hämtas från inkomst och taxeringsregistret.

Okänd bakgrund – barn som saknar ett riktigt personnummer eller ej får träff i register.

Föräldrarnas inkomst – den sammanlagda disponibla inkomsten hos de biologiska föräldrarna. Uppgiften avser år 2020 och hämtas från inkomst och taxeringsregistret.

Personaltäthet – variabeln definieras som antalet inskrivna barn per heltidstjänst. Uppgiften är hämtad från Skolverkets publicerade uppgifter på förskoleenhetsnivå för 2021. Det är 27 förskoleenheter (fördelat på 9 kommuner) som inte har uppgift om personaltäthet då antalet inskrivna barn är mindre än 5 på förskoleenheten eller som har sekundärprickats av Skolverket.

Förskollärartäthet – uppgifter om förskollärartätheten skapas utifrån Skolverkets publicerade uppgifter på förskoleenhetsnivå för 2021. Variabeln definieras som antalet inskrivna barn per heltidstjänst med förskollärarlegitimation. Det är 79 förskoleenheter som inte har en uppgift kring Förskollärartätheten, vilket antingen kan bero på att man inte har personal med legitimation (vid mättillfället 15 oktober) eller att antalet inskrivna barn är mindre än 5 på förskolan. Hur dessa 79 förskoleenheter fördelas är att 52 förskoleenheter inte har personal med förskollärarlegitimation och 27 förskoleenheter har inte uppgift kring lärartätheten då antalet barn understiger 5 på enheten eller där uppgiften sekundärprickats av Skolverket.

Andelen av heltidstjänsterna med förskollärarlegitimation

Uppgifter kring variabeln andelen av heltidstjänsterna med förskollärarlegitimation hämtas även den från samma publicerade tabell på förskoleenhetsnivå. Det är totalt 56 förskoleenheter med ett nollvärde redovisat i variabel.

Sammanvägt socioekonomiskt mått

Ett sammanvägt socioekonomiskt mått skapas för olika grupper¹ av barn. I måttet ingår följande komponenter:

- Föräldrarnas utbildningsnivå – genomsnittlig poäng på förskoleenhet enligt tidigare definition
- Ekonomiskt bistånd - andel barn på förskoleenhet där minst en förälder hade ekonomiskt bistånd
- Inkomst – medianinkomst (sammanlagd inkomst för båda föräldrarna) vid förskoleenhet
- Nyinvandrad eller okänd bakgrund – andel barn på förskoleenhet som är nyinvandrad (enligt tidigare definition) eller har okänd bakgrund.

Respektive komponent standardiseras så att de får medelvärde=0 och standardavvikelse=1. Detta görs för att komponenterna ska väga lika tungt i det socioekonomiska måttet. Måtten har olika skalor och skulle få olika betydelse om de inte standardiseras.

Därefter vägs komponenterna ihop enligt:

Samlat mått = $(1/3 * \text{Föräldrarnas utbildningsnivå}) - (1/3 * \text{Nyinvandrad eller okänd bakgrund}) + (1/6 * \text{Inkomst}) - (1/6 * \text{Ekonomiskt bistånd})$

Slutligen percentilindelas det samlade måttet. Det resulterar i att varje grupp får ett mått i intervallet (0-100). För alla levererade tabeller

---

¹ Exempelvis inskrivna barn per förskola eller oinskrivna barn per kommun

redovisas både det samlade måttet som beskrivs ovan och de separata beståndsdelarna.

Tabeller

Utifrån det sammanvägda socioekonomiska måttet har sex olika tabeller tagits fram.

Tabell 1 – enhetsnivå, kommunala enheter med förskola, totalt 405 326 barn. Indexen visar hur enheten rankar sig i förhållande till övriga kommunala enheter i riket.

Tabell 2 – kommunnivå, barn ej inskrivna i förskola (barn i pedagogisk omsorg är med i tabellen), totalt 91 888 barn. Indexen visar hur de ej inskrivna barnen i kommunen rankar sig i förhållande till alla enheter i riket.

Tabell 3 - kommunnivå, barn ej inskrivna i förskola eller pedagogisk omsorg (barn i pedagogisk omsorg är INTE med i tabellen), totalt 83 653 barn. Indexen visar hur de ej inskrivna barnen i kommunen rankar sig i förhållande till alla enheter i riket.

Tabell 4 – kommunnivå, barn inskrivna i förskola eller pedagogisk omsorg, totalt 522 144 barn. Indexen visar hur de inskrivna barnen i kommunen rankar sig i förhållande till inskrivna barn i övriga kommuner.

Tabell 5 – kommunnivå, alla folkbokförda barn i kommunen 1-5 år, totalt 603 082 barn. Indexen visar hur alla barn i kommunen rankar sig i förhållande till övriga kommuner.

Tabell 6 – kommunnivå, barn inskrivna i förskola, totalt 513 909 barn. Indexen visar hur de inskrivna barnen i kommunen rankar sig i förhållande till inskrivna barn i övriga kommuner.

Respektive tabell innehåller följande mått

- Socioekonomi – det sammanvägda socioekonomiska måttet (percentil)
- Föräldrarnas utbildningsnivå – delkomponent i det sammanvägda ekonomiska måttet (percentil)
- Föräldrar som är nyinvandrade eller okänd bakgrund - delkomponent i det sammanvägda ekonomiska måttet (percentil)
- Inkomst och ekonomiskt bistånd - delkomponent i det sammanvägda ekonomiska måttet (percentil)
- Personaltäthet – enligt definition ovan (ingår endast i tabell 1)
- Lärartäthet – enligt definition ovan (ingår endast i tabell 1)
- Lärarlegitimation – enligt definition ovan (ingår endast i tabell 1)
- Antal – antal barn
- Utbforpoang – ”rådata” för föräldrarnas utbildningsnivå, enligt definition ovan
- Md_inkomst - rådata” för föräldrarnas inkomst, enligt definition ovan
- Andel nyok – ”rådata” för nyinvandrad/okänd bakgrund, enligt definition ovan
- Andel ekbist – ”rådata” för ekonomisk bistånd, enligt definition ovan

När man använder indexen bör man tänka på att de är relativa och speglar hur en enhet eller kommun ”rankar sig” jämfört med övriga enheter/kommuner i tabellen.